

UVIC

ACTE D'INVESTIDURA DE
DOCTOR HONORIS CAUSA

DEL DOCTOR

VALENTÍ FUSTER DE CARULLA

UNIVERSITAT DE VIC

AULA MAGNA, 1 DE MARÇ DE 2013



Febrer de 2013

Edita:

Servei de Publicacions de la Universitat de Vic
C. de la Sagrada Família, 7. 08500 Vic
www.uvic.cat

Disseny:

Eumogràfic

Caplletra de la coberta:

Jordi Cano

Impressió:

Copysset

D.L.: B.6585-2013

SUMARI

7

ACORDS DEL CONSELL DE DIRECCIÓ DE LA UNIVERSITAT DE VIC
I DEL PATRONAT DE LA FUNDACIÓ UNIVERSITÀRIA Balmes de concessió
DEL TÍTOL DE DOCTOR HONORIS CAUSA AL
DR. VALENTÍ FUSTER DE CARULLA

9

APADRINAMENT DEL DOCTORAND PER PART DE LA
DRA. MARTA OTERO, VICERECTORA DE RECERCA I TRANSFERÈNCIA
DE CONEIXEMENT DE LA UNIVERSITAT DE VIC

11

LAUDATIO DEL DR. VALENTÍ FUSTER DE CARULLA.
DR. ANTONI BAYÉS DE LUNA

23

DISCURS DEL **DR. VALENTÍ FUSTER** D'ACCEPTACIÓ DEL TÍTOL
DE DOCTOR HONORIS CAUSA PER LA UNIVERSITAT DE VIC

35

PARLAMENT DEL **DR. JORDI MONTAÑA**, RECTOR MAGNÍFIC
DE LA UNIVERSITAT DE VIC

41

LA MEDALLA DE DOCTOR HONORIS CAUSA

42

LA MEDALLA DE DOCTOR DE LA UNIVERSITAT DE VIC

43

LA CAPLLETRA DEL DOCTOR HONORIS CAUSA

45

CURRÍCULUM VITAE DEL DR. VALENTÍ FUSTER DE CARULLA



**SCIENTIAE PATRIAEQUE
IMPENDERE VITAM**

UNIVERSITAT DE VIC

ACORD DEL CONSELL DE DIRECCIÓ DE LA UNIVERSITAT DE VIC
DE CONCESSIÓ DEL TÍTOL DE DOCTOR HONORIS CAUSA AL
DR. VALENTÍ FUSTER DE CARULLA

El Consell de Direcció de la Universitat de Vic, a proposta de la Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar i de la vicerectora de Recerca i Transferència de Coneixement, va acordar el dia 3 de juliol de 2012 d'elevat al Patronat de la Fundació Universitària Balmes la proposta de concessió del títol de Doctor Honoris Causa per la Universitat de Vic al Dr. Valentí Fuster de Carulla pel valor inqüestionable de la seva tasca com a cardiòleg.

ACORD DEL PATRONAT DE LA FUNDACIÓ UNIVERSITÀRIA BALMES
DE CONCESSIÓ DEL TÍTOL DE DOCTOR HONORIS CAUSA
PER LA UNIVERSITAT DE VIC AL DR. VALENTÍ FUSTER DE CARULLA

El Patronat de la Fundació Universitària Balmes, a proposta del Consell de Direcció de la Universitat de Vic, en sessió ordinària celebrada el 12 de juliol de 2012, acorda concedir el títol de Doctor Honoris Causa per la Universitat de Vic al Dr. Valentí Fuster de Carulla pel valor inqüestionable de la seva tasca investigadora que n'ha fet un dels cardiòlegs més reconeguts internacionalment.

APADRINAMENT DEL DOCTORAND PER PART DE LA
DRA. MARTA OTERO, VICERECTORA DE RECERCA
I TRANSFERÈNCIA DE CONEIXEMENT
DE LA UNIVERSITAT DE VIC

Aula Magna de la Universitat de Vic
1 de març de 2013

Com a vicerectora de Recerca i Transferència de Coneixement, i en representació del Consell de Direcció de la Universitat i específicament de la Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar, centre que apadrina la investidura del Dr. Valentí Fuster, vull remarcar breument l'excel·lència i l'exemplaritat de la seva trajectòria científica, que l'avalen sobradament com a Doctor Honoris Causa de la Universitat de Vic.

La proposta de nomenament del Dr. Valentí Fuster s'acordà tenint en compte la seva trajectòria científica, però també la coincidència d'aquesta trajectòria amb la de la mateixa Universitat de Vic, tant per què fa als aspectes en què centra el seu treball en l'àmbit de la salut com al desenvolupament de la institució.

Així, el nomenament es proposa, en primer lloc, per reconèixer un català universal, amb una trajectòria clínica i científica d'excel·lència internacional que ha estat mereixedora de nombrosos reconeixements, tant de la societat civil com de la científica. Una projecció i una trajectòria internacionals que actualment reverteixen en el país d'origen del doctorand a través de la seva tasca directiva en el Centre Nacional d'Investigacions Cardiovasculars Carlos III, així com en el desenvolupament en territori català de projectes de la Fundació Science, Health and Education.

En segon lloc, es vol reconèixer una trajectòria professional simètrica a l'activitat acadèmica universitària (docència, recerca i transferència de coneixement). En aquest àmbit destaquem la capacitat de treball del doctorand en la formació de personal mèdic i investigador, el compro-

mís permanent per fer avançar el coneixement científic a través d'una intensa, àmplia, excel·lent i rigorosa activitat científica, així com per la dedicació constant a transferir el coneixement generat per contribuir a la salut i el benestar de la societat. Voldria destacar que aquesta transferència la porta a terme a través de la pràctica assistencial diària, a través de la comunicació en articles científics a les més prestigioses revistes internacionals, i apropant el coneixement generat a la societat mitjançant la publicació d'articles i llibres de divulgació i, últimament, a través de la Fundació Science, Health and Education, des d'on no solament difon el coneixement a la societat, sinó que fomenta la responsabilitat i la proactivitat de les persones sobre la pròpia salut des de la infantesa.

Més enllà d'aquests mèrits curriculars, el nomenament també ha estat motivat tenint en compte l'alineació dels aspectes en què centra el seu treball en l'àmbit de la salut amb la visió de la salut i el benestar de la Universitat Vic. En aquest sentit, destaco tres grans àmbits: la intensa activitat que ha portat a terme per evidenciar la importància de la promoció i la prevenció de la salut com a mecanismes de prevenció de les malalties cardiovasculars; la importància de valorar la persona com un tot, no solament des del punt de vista clínic o sanitari, sinó també des de la perspectiva socioemocional i d'atenció integral; i la dinàmica de treball en equips interdisciplinars per donar resposta als nous i complexos reptes que actualment es plantegen en l'àmbit de la salut i el benestar.

Finalment, aquest Doctorat Honoris Causa vol ser també un reconeixement al mestratge que la trajectòria científica i professional del Dr. Valentí Fuster té per a la Universitat de Vic i, especialment per a la Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar, en el camí de la seva consolidació com a facultat.

Així doncs, us sol·licito, Magnífic Rector, que un cop escoltada la *Laudatio* del Dr. Antoni Bayés on s'acreditaran amb més detall els mèrits i trajectòria del doctorand, doneu compliment a l'acord del Consell de Direcció de la nostra universitat i investiu el Dr. Valentí Fuster de Carulla com a Doctor Honoris Causa per la Universitat de Vic.

Moltes gràcies.

LAUDATIO DEL DR. VALENTÍ FUSTER DE CARULLA
EN LA SEVA INVESTIDURA DE DOCTOR HONORIS CAUSA
DE LA UNIVERSITAT DE VIC

Aula Magna de la Universitat de Vic
1 de març de 2013

Dr. Antoni Bayés de Luna
Cardiòleg

Avui és un dia important per a la Universitat de Vic. Es fa Doctor Honoris Causa el professor Valentí Fuster de Carulla. En primer lloc vull agrair al Magnífic Rector, i en el seu nom a tota la Universitat de Vic, haver-me concedit l'honor de llegir la *laudatio* del nou Doctor Honoris Causa. És alhora una satisfacció i una responsabilitat. Satisfacció de veure reconeguda, una vegada més, la trajectòria científica i humana del professor Fuster, i una responsabilitat per poder estar a l'alçada del que ell es mereix. Degut a la nostra edat, encara que ell és més jove que jo, podem dir que som vells amics, ja que fa més de 40 anys que ens coneixem i us puc dir que som amics en el més noble sentit de la paraula: un amic és una persona que s'alegra amb les teves alegries i que s'entristeix amb les teves penes. Jo he tingut sempre la sensació que amb en Valentí hem tingut sempre aquesta relació, inclús quan hem discrepat en algun aspecte concret al llarg de la nostra activitat professional. Lleialtat sempre per sobre de tot, i capacitat d'entesa.

Bé, us he de dir que sempre he admirat la seva feina, la seva capacitat de treball, la seva imaginació i la seva tenacitat. A finals de la dècada dels seixanta ja vàrem començar la nostra amistat, ell estava als Estats Units, aleshores a la Clínica Mayo, i jo acabava de tornar d'Anglaterra, on ja m'havien parlat meravelles d'en Valentí alguns *fellows* del professor Desmond Julian, el seu cap a Edimburg, on va anar al marxar d'Espanya per, més tard, traslladar-se als Estats Units.

PARLARÉ, SUCCESSIVAMENT, DE LES CARACTERÍSTIQUES PERSONALS I
CIENTÍFIQUES DEL NOSTRE GUARDONAT

Des del punt de vista personal m'agradaria fer esment de tres aspectes: 1. els seus antecedents familiars; 2. la seva família; i 3. les seves aficions extramèdiques.

El Dr. Fuster és un predestinat. El seu pare va ser un gran psiquiatre a Barcelona, i el seu avi per línia materna, el marquès de Carulla, va ser catedràtic de la Facultat de Medicina i una persona clau en la posada en marxa de l'Hospital Clínic del Carrer Casanovas, ara fa uns 100 anys. Encara avui, al vestíbul de l'Hospital, entrant pel carrer Villarroel, hi ha una escultura que el recorda i en la qual es comenten dues de les seves característiques: ciència i innovació. Aquí hi ha un paral·lelisme molt important amb el seu nét. Certament en Valentí és un científic innovador, que ha de fer sempre coses pioneres. Ha tingut i encara té moltes idees i vol que es facin totes i, a més, de pressa i bé. Sembla que en Valentí pensa com en Martí i Pol quan diu «Tot està per fer... i tot és possible». Aleshores, em direu, en Valentí potser és un home autoritari, amb molt «gènit», crida i s'escarrassa molt. No és així, perquè ell sap escollir i escoltar molt bé els seus col·laboradors i la gent sap que cal treballar molt per ser del seu equip. El Dr. Fuster imposa pel seu prestigi i mai amb crits. Sempre procura calmar l'ambient i les situacions tenses, i val a dir que n'ha tingut moltes a la vida. *Cool the problem*, «refreda el problema», és una de les seves frases preferides.

D'altra banda, vull parlar de la seva família. En primer lloc, de la seva mare i els seus germans. La seva germana Pilar, molt amiga meva, va ser durant molts anys cap de personal de l'Hospital de Sant Pau, i a més conec dos germans, tots ells amb gran capacitat de treball i molta bonhomia. Un d'ells és un psiquiatre de gran prestigi als Estats Units. No cal dir que la seva mare va ser durant molts anys —ja que va viure fins quasi els cent—, l'eix de la família des de la mort del pare. Tots els amics la coneixíem i respectàvem, i en Valentí tenia per ella una gran veneració i afecte.

Ara em toca parlar d'una dona excepcional, la Maria Àngels, la seva dona. Valentí, en aquest cas sí que s'escau la dita: «Darrera d'un gran home hi ha sempre una gran dona». Això és la Maria Àngels, la com-

panya perfecta que ha sabut adaptar-se al teu ritme frenètic i donar-te suport en tots els neguits. Ella sap que sempre estaràs al seu costat —encara que sigui per poques hores— per continuar un idil·li que vau començar d'estudiants i que encara continua. Gràcies a ella ets una mica més català, si més no ets més a Catalunya, a Cardona, poble de la Maria Àngels, on passes un mes cada estiu envoltat de la seva família, especialment la Rosa Maria i en Lluís, que tant t'estimen.

Recordo amb gran afecte els teus fills, la Sílvia i en Pau, especialment el noi, que ha triomfat en una activitat molt diferent de la teva, que el fa venir sovint a Vic, on és molt estimat, i a vegades ens ve a veure. Ara ja ets avi feliç de tres néts.

Valentí, la teva ambició a la vida, com la de gairebé tothom, ha estat ser feliç. La felicitat és una emoció, és l'estat d'ànim que tenim quan estem en pau amb nosaltres mateixos i satisfets amb la nostra relació personal i el nostre entorn. Per aconseguir-ho cal tenir present que en la felicitat hi intervenen components genètics i ambientals. És la interacció entre els anomenats tres angles del triangle de la felicitat, que són la vida professional, la vida privada i la salut en el sentit més ampli de benestar psicofísic, el que fa que tinguem aquesta emoció satisfeta. Per ser feliç és clau saber adequar les nostres prioritats a les nostres possibilitats en els tres aspectes abans esmentats: professió, família i salut. Tu Valentí, saps molt bé quines són les teves prioritats i saps com aconseguir-les a partir de les teves possibilitats.



Valentí Fuster amb la seva dona
Maria Àngels i els dos fills,
la Sílvia i en Pau.

Per això has dedicat moltes hores a la teva feina, que t'omple i t'agrada molt, però sense l'estabilitat emocional que tens a casa això no ho hauries aconseguit. De la teva professió, que t'ha omplert molt, en parlarem a continuació, però ara deixeu-me que digui que la tercera pota del triangle de la felicitat, en Valentí la té amb escreix: la salut. Valentí, has tingut la sort de tenir una salut física al nivell de la teva salut mental. Ja de petit destacaves en l'esport i, de fet, tal com tu a vegades has dit, somiaves a ser un gran esportista. Molt bon jugador de tennis —rival d'un gran tennista de fa 50 anys, el segon després d'en Santana, en Joan Gisbert—, hauries pogut destacar en l'esport. Bé, vares decidir dedicar gran part de les teves energies a la ciència, però, per desfogar-te, l'activitat física t'ajuda a estar en forma i, per demostrar-ho, cada estiu puges un coll del Tour o del Giro. Que Déu t'ho conservi!

ACTIVITAT PROFESSIONAL DEL PROFESSOR FUSTER

Ell mateix diu que probablement no hauria estat metge si no hagués conegut el Dr. Farreras Valentí. Certament, la personalitat del professor Farreras era impressionant i la seva capacitat didàctica i el seu carisma, abassegadors. Jo, que també el vaig conèixer, certifico que no es podia trobar un mentor millor que ell. Jo crec, ell ho ha de dir, però m'ho imagino, que el que va impressionar el jove Valentí és el carisma que irradiava el professor Farreras. Era físicament un home fort, un atleta, elegant, jugador internacional d'hoquei sobre herba i, a més a més, metge excel·lent, investigador imaginatiu, orador brillant. Era un professor amb idees clares que es ficava la gent a la butxaca, i això encara era més palpable en la mediocritat que traspuava aquells anys la Facultat de Medicina. Bé, sobtadament el gran mestre té un infart i mor abans dels cinquanta anys, quan feia poc que havia enlluernat el nostre homenatjat. És per això que en Valentí va pensar: «Jo no em quedo aquí, jo he d'ajudar a trobar la solució de la malaltia que ha matat el meu mentor, i aquesta solució no la trobaré al meu país». I se'n va anar de seguida que va acabar la carrera a Edimburg, amb el professor Desmond Julian.

Allà es va formar com a cardiòleg clínic, metge al costat del malalt, aprenent del malalt per saber què és el que en realitat li passa. Era el

tipus de medicina que es feia aquells anys a Anglaterra. Jo també vaig tenir la sort de conèixer-la. El que anomenaven el *bedside diagnosis*. El diagnòstic al costat del llit. El professor Fuster va aprendre molt bé aquesta vessant humana de la cardiologia, i jo crec que li va ser molt útil quan al cap de poc temps va fer el salt als Estats Units, on hi havia els màxims avenços tecnològics, però no es tenia tant en compte que s'havien d'integrar amb l'aspecte humà de la medicina. El professor Fuster ha estat el paradigma d'aquesta integració, ja que ha estat sempre un gran defensor de l'associació entre la clínica i la tecnologia com a clau per fer avançar la medicina.

PARLARÉ ARA BREUMENT DE LA CAPACITAT DEL PROFESSOR FUSTER EN LES TRES VESSANTS DE LA MEDICINA: ASSISTÈNCIA, DOCÈNCIA I RECERCA

ASSISTÈNCIA

Ja hem dit que el professor Fuster ha considerat des de sempre que l'assistència, o sigui el contacte amb el malalt, era la peça clau de la medicina. Ell de seguida es va adonar de la necessitat d'afegir al *bedside diagnosis*, que ja incloïa l'ECG i la radiologia, les noves tècniques d'imatge: ecocardiografia, escàner i ressonància magnètica, de la qual el nostre homenatjat és un gran expert, perquè ens pot donar molta informació i ens permet estalviar moltes tècniques invasives.

La relació humana, el *transfer* psicològic que el Dr. Fuster té amb els seus malalts, i a mi em consta a bastament, és importantíssim. Em fa pensar en el que tenia el professor Pedro Pons a Catalunya, o aquí, a Vic mateix, el meu avi Candi. No és pas estrany que durant tants anys una munió de malalts amb dubtes hagin fet camí, primer a la Mayo, després a Nova York, més tard a Boston, i per fi a Nova York altra vegada, per buscar un remei als seus mals. Val a dir que aquesta confiança ha esdevingut sovint amistat, i per això l'han ajudat en les seves investigacions o els seus projectes solidaris, perquè els malalts han d'estar convençuts de les seves capacitats per tirar endavant projectes científics i solucionar problemes socials.

És difícil dir amb què gaudeix més el Dr. Fuster, si amb l'alegria d'ajudar el malalt, la satisfacció de la docència o l'excitació del descobriment científic. Penso que les tres coses estan igualades en el seu cas, i probablement, encara que només sigui perquè és el primer que va fer, el que el faria sentir més incòmode seria haver de deixar l'assistència.

DOCÈNCIA

El professor Valentí Fuster és un gran docent. Quan el vaig proposar per Doctor Honoris Causa de la meua Universitat, la UAB, ja fa 20 anys, vaig dir en la *laudatio*: «Benvolgut Valentí, a la nostra Universitat és insòlitàment atractiu comprovar que per primera vegada un Doctor Honoris Causa pot esdevenir en el futur professor numerari d'aquesta casa». Era un dels molts moments en què es va intentar recuperar en Valentí per Catalunya, cosa que al final no va poder ser.

En Valentí considera la docència com a consubstancial amb l'assistència. Jo crec que de totes les facetes de la docència n'hi ha tres que l'atrauen profundament:

1) Ser mentor de joves estudiants i residents. El plaer d'inculcar al jovent l'afany per aprendre al costat del mestre. Això, que ho fa cada dia quan és a l'hospital, seria la seva primera prioritat i l'anomenaria l'ensenyança a «curta distància».

2) La comunicació a postgraduats en grans conferències o cursos. En Valentí n'organitza cada any 4 o 5 de molt importants i, a més, participa en molts més arreu del món. De vegades hem coincidit, i he pogut comprovar que anar al seu costat és garantia d'èxit segur.

3) La comunicació a través de textos escrits. Entre els molts llibres que ha escrit o editat destaca *The heart*, del qual és el principal editor, que ja és a la 13a edició i que recull tots els aspectes de la cardiologia en dos volums de més de 2.500 pàgines. Li agraeixo molt que m'hagi confiat la redacció del capítol d'Electrocardiografia en aquesta obra monumental que fan servir tots els cardiòlegs del món.

RECERCA

Des dels inicis de la seva estada a Edinburg, on va fer la tesi doctoral sobre el paper de la plaqueta a l'aterosclerosi, ha dedicat grans esforços a lluitar contra les malalties cardiovasculars, especialment la cardiopatia isquèmica. Els seus treballs han servit per conèixer més els seus mecanismes i per millorar molt el seu diagnòstic i tractament. Per aconseguir-ho s'ha rodejat dels millors col·laboradors d'entre els quals destaquen molts de l'Estat espanyol, i concretament els germans Lina i Juanjo Badimon, de Barcelona. Jo li he d'estar profundament agraït perquè quan era director del Departament de Cardiologia de Sant Pau, vaig tenir amb en Valentí diverses converses en què li explicava la meua idea de muntar un gran centre de recerca a Barcelona. Ell em va dir que la seva principal col·laboradora, la Dra. Lina Badimon, pensava tornar a Espanya, i li va recomenar «que es fiés» de l'Antoni Bayés. La Lina i jo encara estem junts, ella dirigint la recerca cardiovascular a Sant Pau, i jo, afortunadament, he trobat aixopluc al seu centre, on puc contiuar investigant, cosa insòlita a les universitats públiques del nostre país, que no tenen contemplacions amb els anys i desaprofiten gran part del talent que encara tenen els jubilats, si és que volen continuar treballant, cosa que no passa pas als Estats Units.



El Dr. Fuster amb l'equip de cardiologia del Mount Sinai Medical Center de Nova York.

Com que no es va trobar la manera de recuperar-lo per a Catalunya, ell va continuar a Nova York, on ara encara dirigeix l'Institut de Cardiologia i és Physician-in-Chief del Mount Sinai Medical Center de Nova York. Des de fa uns anys s'ha incorporat de forma parcial al Centre Nacional de Malalties Cardiovasculars de Madrid, del qual és director general, cosa que l'obliga a fer viatges freqüents a la Península que només es poden aguantar amb un equilibri psicofísic privilegiat.

Per tal de tirar endavant tots els seus projectes científics, que han representat més de 900 publicacions en revistes mèdiques de gran impacte, en Valentí ha pogut obtenir importantíssimes ajudes del National Institut of Health dels Estats Units. Així mateix, la seva col·laboració per aconseguir finançament mixt públicoprivat per posar en marxa el Centre Nacional d'Investigacions Cardiovasculars Carlos III de Madrid, ha estat molt important.

ALTRES ACTIVITATS

A part d'aquesta vessant científica tan ampla, que encara continua i que just acaba de posar-se de manifest amb la publicació fa pocs dies, com a principal investigador sènior al *New England Journal of Medicine*, de l'estudi FREEDOM que dona les pautes de com tractar millor la cardiopatia isquèmica als diabètics, el Dr. Fuster s'ha involucrat en dos tipus d'activitats socials de caire preventiu molt importants. Per una banda, jo crec que, encara que ja n'era conscient, el van esperonar, del temps que va ser president de la World Heart Federation, les campanyes de prevenció adreçades sobretot a la infància i la joventut contra l'obesitat infantil, com el que va endegar a l'illa de Granada o a Colòmbia i, en segon lloc, la tasca divulgadora a través de diferents llibres i de la Fundació SHE (Science, Health, Education) amb l'objectiu d'aconseguir millorar la salut integral de la població, amb èmfasi en la joventut.

El seu esperit solidari és també el que l'ha esperonat a trobar tractaments més econòmics per als malalts del tercer món, com per exemple, l'anomenada «polipill», o píndola que conté diversos medicaments, la qual cosa afavoreix la seva administració i el compliment de les dosis, i que té un preu econòmic.

També ha tingut interès a fer difusió sanitària en una sèrie de llibres publicats els últims anys, en els quals enfatitza com es pot millorar la nostra salut amb dieta i exercici, per exemple.

RECONeixEMENTS

Després de tanta i tan excel·lent i dilatada vida científica, no és estrany que la societat civil i científica li hagi reconegut els mèrits. Això és fruit de la importància que tenen i del seu carisma personal, que fa que tothom l'aprecii i li reconegui el que ha fet. Només així es pot explicar la llarguíssima llista d'honors que ha rebut i que trobareu en el fullotó adjunt. Vull recordar especialment: els quatre premis de les quatre grans societats científiques cardiològiques del món: American Heart Association (AHA), American College of Cardiology (ACC), European Society of Cardiology (ESC) i World Heart Federation (WHF), de les quals en va presidir dues, l'AHA i la WHF. Els nomenaments de Doctor Honoris Causa de més de 30 universitats de tot el món, la consideració recent per part de l'ACC com una de les dues llegendes vives de la cardiologia americana, i molts d'altres. Al nostre país, ara farà 20 anys ja va rebre l'Honoris Causa de la meua universitat, al qual l'han seguit d'altres, a



Trobada de presidents de la World Heart Federation. Valentí Fuster, tercer per l'esquerra, i Antoni Bayés al centre.

més del premi més important de l'Estat espanyol, el Príncep de Astúries, el 1996.

COM ACONSEGUEIX FER TANTES COSES

Bé, ja hem parlat de la genètica. És certament important i pot explicar part de la seva capacitat de treball, que és abassegador, i, naturalment, també de la seva creativitat, que és la suma d'una gran imaginació, però també de molt esforç i tenacitat. Ell és un exemple clar de la importància de la cultura de l'esforç.

Una altra gran qualitat d'en Valentí és que sap aprofitar el temps. Destina a cada cosa el temps que necessita i per això en pot fer tantes. Deixeu-me que posi només un exemple. Fa uns 10-12 anys estàvem tots dos a Londres, sopant a la Cambra dels Lords, al saló que porta el nom de l'exprimer ministre anglès Clement Atlee, acompanyats del professor Poole Wilson, president de la Societat Europea de Cardiologia, amb un grup de membres de la Cambra i altres personalitats per veure com podien ajudar la WHF en les seves campanyes de prevenció de les malalties cardiovasculars. Ell en aquells moments era el president electe de la WHF i jo el president sortint. Estàvem asseguts de costat. En un moment donat li vaig dir: «Valentí, quan tornes a Nova York?». I ell em va contestar: «Demà a la 1 del migdia». Jo, sorprès, li dic: «Què t'ha passat? Sort que per una vegada podràs pendre-t'ho amb calma». Ell no s'ho va pensar ni un segon i, amb una mica de murrieria, em va dir: «Però abans he de passar per Vic.» Ja us podeu imaginar la meva sorpresa. «Bé, em va dir, en realitat on he d'anar és a Viladrau. Ja saps que de petit hi passava l'estiu i demà em donen la castanya de plata. Caram, o sigui que farem el viatge junts a les sis del matí. A les nou serem a Barcelona, a dos quarts d'onze a Viladrau. A les onze la castanya i després de parlar amb els amics d'infància, cap a l'aeroport perquè he de ser-hi a la una del migdia». Així és en Valentí, per fer content a tothom ha d'anar a pressió. Gràcies, perquè avui també has fet un joc d'equilibris per poder venir a Vic. Així has aconseguit el rècord de fer coses.

Valentí, que segueixis amb la mateixa inquietud, creativitat, estabilitat emocional i salut per, no solament molts anys, sinó dècades. Això

serà bo per a tu i els teus, però també per al teu país, i per als cardiòlegs i malalts de tot el món. Sempre que has pogut has ajudat la cardiologia catalana. La vinguda de la Lina n'és un exemple. Tant de bo també poguis ajudar la ja teva Universitat de Vic, «oberta i franca» com la ciutat, en paraules del nostre poeta Verdaguer, a excel·lir en el camp de les ciències de la salut. És per a mi un gran honor haver estat aquí al teu costat.

Deixa'm que acabi breument amb una curta poesia que sovint dic als meus alumnes, i que penso que el nostre poeta nacional, Joan Maragall, va escriure perquè el jovent s'assemblés a gent com tu. I també estic segur que molts dels estudiants presents avui aquí pensaran, després de sentir-te: «Jo, quan sigui gran, vull assemblar-me al Dr. Fuster». Això m'ompliria de goig.

El poeta afirma:

Vigila esperit, vigila
No perdis mai el teu nord
No et deixis dur a la tranquil·la
Aigua mansa de cap port.

Està clar, Valentí, que tu no t'has deixat dur mai a la tranquil·la aigua mansa de cap port.

Que continuïs així per molts anys!

DISCURS DEL DR. VALENTÍ FUSTER
D'ACCEPTACIÓ DEL TÍTOL DE DOCTOR HONORIS CAUSA
PER LA UNIVERSITAT DE VIC

Aula Magna de la Universitat de Vic
1 de març de 2013

EL CERCLE DEL LIDERATGE

És una aposta molt poc arriscada, que estic segur de poder guanyar. Si preguntéssim a un grup de persones a l'atzar quina és la seva principal preocupació, crec que la majoria citaria la salut. Davant d'aquesta premissa, seria lògic pensar que els éssers humans fem tot el que és a les nostres mans per tenir una salut de ferro, i més en aquests temps en què sabem moltes de les coses que es poden fer per aconseguir-ho. En el meu camp, sense anar més lluny, puc citar els set principals factors de risc per a la malaltia cardiovascular. Tots, menys un, són modificables amb el nostre comportament. Els dos primers són mecànics: l'obesitat i la pressió arterial. El tercer i el quart són químics: la diabetis i el colesterol. Els següents estan directament relacionats amb el comportament i són la pràctica d'exercici i l'estatus de fumador. L'últim, com deia, és l'únic no modificable, i és l'edat. A partir dels 55 anys en l'home, i dels 60 en la dona, augmenta el risc de patir una patologia cardíaca.

Sembla, doncs, molt fàcil mantenir a ratlla la salut cardiovascular. N'hi hauria prou, en teoria, de controlar aquests sis factors de risc. Fi de la història. Però em temo que això no és tan senzill. Només cal mirar les xifres d'infarts i altres problemes similars.

Algú podria dir que el món ens posa les coses molt difícils. Només cal llegir els diaris, veure els telenotícies. Ni tan sols cal això, només cal escoltar les converses al carrer, a l'autobús, als restaurants... La societat està en crisi. I així, qui pot pensar a cuidar? Bé, deixin-me que els

doni una notícia: No és la primera vegada que vivim una crisi i, ni molt menys, serà l'última.

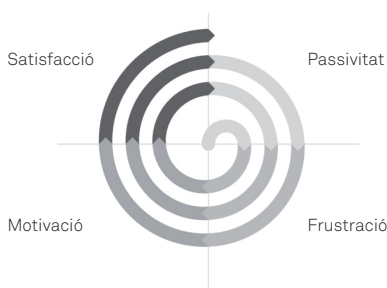
Això no vol dir que no tinguem dret a entristir-nos, fins i tot a enfadar-nos o a frustrar-nos. Però la bona notícia és que aquesta tendència es pot revertir. I es pot i s'ha de fer a través del lideratge.

Jo no sóc aliè a aquests sentiments. Com tots, m'he sentit preocupat i fins i tot enfadat. Però hi ha una cosa que vaig aprendre fa anys, aquestes sensacions són cícliques i es combinen amb altres fases molt més positives com la motivació i la satisfacció.

Com a bon científic, m'agrada fer representació i figures dels conceptes que manejo. És fàcil quan es tracta d'avenços mèdics, però és més difícil quan parlem de conceptes psicològics.

No obstant això, en el passat vaig descobrir que aquestes fases cícliques de què he parlat: la frustració, la motivació, la satisfacció i la passivitat podien representar-se de forma ajustada en un cercle. Tots nosaltres podríem reconèixer-nos en una o altra d'aquestes fases i, així, ser més capaços de passar a la que ens interessés.

Potser pensin: i què té a veure això amb la salut? És una qüestió sobre la qual he reflexionat tant des de la meva experiència personal com des de la professional. El resultat d'aquesta reflexió, que els resumiré aquí, és un llibre que he titulat, perquè no hi hagi lloc a equívocs, *El cercle del lideratge*.



De totes les fases per les quals passem, una és la més important. És clau per superar les dificultats i és importantíssima per mantenir la sa-

lut i saber afrontar la malaltia. Es tracta de la motivació. I sí, potser la reflexió sigui: «D'acord, vostè em diu que he d'estar motivat i això està molt bé. Segur que m'ajuda a millorar la meua salut i a ser més feliç, però com ho aconsegueixo?».

Aquí entren en joc quatre tasques de maduració personal i quatre accions que es poden prendre cap a la societat. Les primeres les he anomenat les quatre T, les segones, les quatre A.

Garanteixen aquestes quatre T i aquestes quatre A que explicaré a continuació, que ens alliberarem de la frustració i passivitat? Són potser garantia d'una eterna satisfacció? La resposta és no, però sens dubte els ajudaran perquè sigui molt més senzill mantenir-se en la fase del cercle més interessant, més bonica i, jo diria, més humana: la motivació. A mi m'han funcionat i em consta que han funcionat a familiars i amics molt estimats. Espero sincerament que a vostès també els serveixin.

Seguint aquests passos ningú es converteix en un ésser extraordinari, tant de bo jo tingués aquesta fórmula! Però sí que facilita el camí a través del cercle del lideratge. En definitiva, el que ens permeten aquestes quatre T i aquestes quatre A és saber superar els sotracs i, gairebé encara més important, aprendre a no adormir-nos un cop les coses van bé. Són, d'alguna manera, un equipatge imprescindible per a un viatge apassionant que tots podem fer.

Les quatre T de maduració personal, o gasolina de la motivació, són:

1. Temps per reflexionar
2. Talent per descobrir
3. Transmetre optimisme
4. Tutoria

Les quatre A d'acció cap a la societat o motor de la motivació són:

1. Acceptació
2. Autenticitat
3. Actitud positiva
4. Altruisme

TEMPS PER REFLEXIONAR

La primera T de maduració personal ens parla del temps. «No tinc temps» és, probablement, una de les frases més repetides al llarg del dia per habitants de totes les societats desenvolupades. I és una màxima que pot ser veritat o mentida. Que el temps és un concepte elàstic no és una cosa que digui jo, sinó que és una realitat establerta per la ciència i la filosofia des de temps immemorials. Així, es disposa de més o menys temps segons l'aprofitament que se'n faci. I aquí entra la primera de les meves tasques de maduració personal. No n'hi ha prou de tenir temps en si, cal tenir temps per reflexionar. Algú podria rebatre aquesta idea afirmant que pensar no és incompatible amb dur a terme altres activitats. La meva experiència em diu que, si bé això és veritat, aquest temps de reflexió que ens hem de proposar aconseguir cada dia ha d'estar dedicat en exclusiva a aquesta tasca, a la reflexió en si.

Intentin fer un repàs mental de la seva vida un dia laborable qualsevol. Un d'aquests en què hagin estat molt ocupats, no hagin parat. Al llarg d'aquesta ocupadíssima jornada hauran hagut de prendre diverses decisions i ho hauran fet ràpid, per no perdre temps. Ara, pensin si hi ha alguna cosa que haurien fet diferent. Segurament la resposta serà afirmativa. Tots ens equivoquem en algun moment. Tornant a l'esquema del cercle, les equivocacions porten a la frustració, enemiga de la satisfacció. En definitiva, les decisions precipitades ens allunyen de la motivació.

Per això és fonamental dedicar uns minuts cada dia a la reflexió. En el meu cas són uns 15 minuts. Però aquesta xifra no ha de ser matemàtica. Cadascú ha de fixar el temps que necessiti per a aquesta tasca. Es preguntaran potser també on s'ha d'emprar aquest temps. Ha de ser a l'hora de llevar-se? Segur que vostès han experimentat una sensació molt comuna: trobar solució a un problema personal, que els preocupava moltíssim la nit anterior, a l'hora de llevar-se. Unes hores més tard han estat capaços de veure la situació des d'una altra perspectiva, han descansat i, encara que involuntàriament, han reflexionat. Fins i tot la saviesa popular té alguna cosa a dir sobre això i la dita «consultar el coixí» ens porta al mateix punt, a la importància de la reflexió.

Així, la meva recomanació és que sigui al matí. Jo dedico aquests 15 minuts a la reflexió només d'arribar al despatx. En el meu cas això és molt abans de l'inici de la meva consulta, precisament per evitar interferències en forma de trucades telefòniques, visites de pacients i altres metges i investigadors, etc. Potser vostès prefereixin fer-ho a casa o a la cafeteria on esmorzen. No hi ha una norma que calgui seguir respecte al lloc.

No obstant això, sí que hi ha un requisit imprescindible en aquesta tasca de maduració personal. El fet de reflexionar ha de ser actiu. Res més lluny de l'acció de reflexionar que el terme «pensar en les musaranyes». Res més lluny, també, que reflexionar mentre es contesten correus electrònics, s'actualitza l'estat a les xarxes socials i es controla el telèfon mòbil com si hagués de fugir corrent pel seu compte. No. Aquesta reflexió diària cal proposar-se-la, planejar-la i dur-la a terme amb tota la serietat.

He d'afegir aquí una petita advertència. Hi haurà qui cregui que l'efecte de dedicar aquest temps a la reflexió és immediat. Que des del primer dia que es faci, les coses fluiran i es deixarà de perdre el temps. Malauradament, no es tracta d'una fórmula matemàtica infal·lible. La meditació diària té un impacte a llarg termini.

Aquesta influència es notarà també en la salut. La meva experiència com a pacient i com a metge m'ho ha demostrat. A l'hora d'afrontar una malaltia, la reflexió (sobre el diagnòstic, sobre el pronòstic, sobre les opcions terapèutiques...) marcarà la diferència en l'evolució del pacient.

TALENT PER DESCOBRIR

La segona T de maduració personal no ens parla del temps, sinó del talent. No obstant això, tots dos conceptes estan entrellaçats. Al cap i a la fi, per saber quin és el nostre talent (ocult o visible, segons els casos), hem de respondre sobretot una pregunta: A què volem dedicar el nostre temps?

Potser hi hagi persones que pensin que no tenen cap talent especial, persones estancades en aquesta fase tan comuna del cercle que és la passivitat. «Sóc aquí i no puc fer res per evitar-ho». Fins ara, he viscut

70 anys i pretenc viure'n molts més. En aquest temps he descobert que totes i cadascuna de les persones tenen aptituds idònies per a determinats treballs. Hi ha gent que ho descobreix ben aviat, persones que ho descobreixen gràcies a altres persones —és el meu cas, com els explicaré més endavant— i individus que, malauradament, passen per la vida sense descobrir quin era aquesta habilitat innata que tenien i per quina professió els hauria servit.

Més enllà d'un esforç generalitzat com a societat per descobrir el talent innat dels nostres joves, que serà la millor inversió de futur, cada persona ha de lluitar individualment per trobar el seu talent.

No sempre la resposta a la primera pregunta (què vull fer amb el meu temps?) Tindrà una resposta en forma de professió. De vegades només sabrem el tipus de vida que volem portar. Amb això en tindrem prou per trobar el nostre talent. Volem ajudar els altres, dedicar temps a la família, volem guanyar molts diners? Les respostes a totes aquestes qüestions ens ajudaran també a saber què volem fer.

No podem esperar definir un camí clar sobre la nostra trajectòria laboral. Trobar el talent s'assembla més a obrir un paraigua, i aquest és el consell que jo sempre dono als metges més joves de l'hospital, que vénen a demanar-me consell sobre el seu futur.

Però, de vegades, el paraigua es trenca. Això, altre cop, té relació amb la salut, perquè de vegades la gent troba el seu talent arran d'un ensurt. Són molts els casos de persones que han canviat de vida després de patir un infart. I no només per haver deixat de fumar, o haver començat a fer exercici. També perquè han trobat el seu veritable talent i han apostat per ell.

En aquests casos, el que s'ha de fer és començar amb un enfocament nou i obrir-lo progressivament com un paraigua que ens protegeix de la pluja i del que no ens interessa per al nostre talent.

TRANSMETRE OPTIMISME

La tasca que ve ara és, potser, la més relacionada amb la salut. La tercera T de maduració personal, transmetre optimisme, modula la nostra salut i la nostra malaltia d'una manera que potser pocs sospiten.

En el meu cas, ho vaig viure de prop quan vaig patir una malaltia molt freqüent: càncer. Es tractava d'un càncer de pròstata, que es va detectar a temps, perquè en ser freqüent en la meua família, jo em feia els controls oportuns. Vaig necessitar un metge que em transmetés optimisme per confiar en una opció terapèutica que, a priori, podia semblar arriscada: deixar-me operar per un robot manejat per un cirurgià de prestigi.

Com a metge, també he estat capaç de transmetre optimisme a malalts, tant a nivell global com individual. En forma global, estem donant una esperança als milers de malalts cardiovasculars de països en vies de desenvolupament que, després de patir un primer esdeveniment cardiovascular, han de seguir un tractament farmacològic car i complicat (almenys tres pastilles diàries) de per vida. Mitjançant el desenvolupament de la polipíndola, que combina aquests tres fàrmacs en un i abarateix els costos, estem començant a transmetre aquest missatge optimista que necessitaven, fer-los veure que sí, que la prevenció d'un segon infart és possible i fàcil.

A nivell individual, els casos serien incomptables. Persones que havien llançat la tovallola pel que fa a l'evolució de la seva malaltia o dels seus éssers estimats, han reprès la batalla després de parlar positivament, amb optimisme. Aquest últim concepte és vital si es vol canviar, tant a un mateix, com a la societat.

TUTORIA

La quarta T de maduració personal és complicat fer-la a Espanya, un país on la figura del tutor no està arrelada com en els països anglosaxons. No obstant això, jo mateix sóc la prova que es pot tenir un mentor al nostre país: jo vaig tenir la immensa sort de tenir-ne un i també de ser-ho per a diversos joves tant a Espanya com als Estats Units.

És important deslligar el concepte de tutor de la figura que respon a aquest nom a Espanya: el professor responsable d'un grup específic d'alumnes. Un tutor, en primer lloc, no té per què ser un professor. Sí que ha de ser més gran que nosaltres, conèixer molt bé els nostres punts febles i forts per poder-nos aconsellar i ajudar a formar-nos en els anys

d'aprenentatge i l'inici de l'etapa professional, una cosa, a parer meu, essencial. En el meu cas vaig tenir la sort de comptar amb un tutor excepcional, el doctor Pere Farreras Valentí, una eminència en el camp de la medicina. El vaig conèixer en una pista de tennis. Jo tenia disset anys i estava confós pel que feia al meu futur. Puc dir sense por d'equivocar-me que aquest primer tutor té molt a veure amb qui és avui Valentí Fuster. I, sens dubte, li estic agraït per això.

Potser algú estigui pensant que ja li ha passat l'oportunitat de comptar amb un mentor. És possible, però sempre podrà gaudir d'un guia, el que és essencial en determinats moments de la nostra vida, siguem joves o grans. Els requisits són simples. D'una banda, s'ha de donar una relació de química i confiança i, de l'altra, s'ha de fer entre persones que es coneixin. En aquest context, la relació entre guia i guiat, o entre mentor i pupil, es donarà de forma natural i ambdues parts de l'equació en sortiran beneficiades.

ACTITUD POSITIVA

La primera A d'acció cap a la societat és l'actitud positiva, un estat d'ànim. Però no un estat d'ànim qualsevol, sinó aquell que ens predisposa a superar qualsevol dificultat o adversitat. Si algú opina que és fàcil parlar d'actitud positiva sent un metge d'un prestigiós hospital de Nova York, li recordaré que tots ens enfrontem a adversitats a la vida. És més, ho fem també com a societat, com es pot veure en l'actual crisi econòmica que assola Espanya amb especial cruesa. Jo he utilitzat l'actitud positiva per enfrontar-me a problemes laborals, a incompressions, enveges i fins i tot a demandes.

És difícil donar consells sobre com tenir una actitud positiva, però també crec que els en puc oferir algun. Tinguin un pla B. Algun d'aquests dies que dediquin temps a la reflexió, pensin què farien si els acomiadessin de la feina, si els diagnosticuessin una malaltia, a vostès o a algú estimat. Disposar d'una segona opció, i tenir-la meditada, els ajudarà molt a sobreposar-se a aquestes situacions adverses.

Potser l'única pega pel que fa a aquesta actitud és que cal conrear-la des de la infantesa, i són els nostres progenitors els que més ens hiaju-

daran. Si vostè ha arribat a l'edat adulta sense aquesta actitud, haurà de treballar més per aconseguir-la. Un últim consell: exerceixi-la amb els seus fills.

ACCEPTACIÓ

La segona A d'acció cap a la societat és d'acceptació. És molt important no confondre aquest concepte amb el de resignació. Aquesta última és una actitud passiva i, com ja hem esmentat, la passivitat no és bona per arribar a la satisfacció.

La clau per aconseguir acceptar-se un mateix rau precisament a rebutjar dues actituds molt comunes, el ressentiment i l'odi, i a abraçar l'aspiració a una vida millor, tant per a un mateix com per a la societat del nostre voltant.

L'acceptació ens servirà per afrontar millor un problema que ens presenta la societat o que se'ns presenta a nivell personal, i està en contacte amb qualsevol de les altres actituds que esmento en aquest text. Però l'acceptació té una qualitat única. Sense ella és impossible avançar. Fixin-se en aquelles coses que estan estancades a la seva vida i pensin si hi ha alguna cosa que puguin acceptar, algun ressentiment o rancor que pugui deixar de banda. Veuran com, si el troben, de sobte aquest obstacle insalvable deixarà de tenir importància i podran passar pàgina.

AUTENTICITAT

La tercera A d'acció cap a la societat és l'autenticitat. Hi ha moltes persones que es qualifiquen com a autèntiques. Ho fa aquell que es nega a seguir el més mínim protocol en qualsevol esdeveniment o el que és descortès amb tots els seus iguals. «És que jo sóc així», i fa servir la gent sovint com a excusa.

Però, es tracta realment d'una persona autèntica? O viu, potser, en un engany permanent? Hi ha formes de detectar aquesta impostura, com ara veure les persones en diferents ambients. També la relació amb les amistats permet detectar amb facilitat una falta d'autenticitat. A les xarxes socials, tothom té ara desenes i fins a centenars d'amics. Però,

reflexionem-hi una mica, són de veritat amics de la nostra persona, o del nostre fals jo, aquell que pretenem ser des de primera hora del matí fins a última de la nit?

Ser autèntic implica moltes vegades prendre decisions arriscades o criticables pels altres. Deixeu que us expliqui el cas del meu fill Pau, que va descobrir en la seva adolescència que no volia viure a Nova York, on la pressió social feia que li faltés l'aire.

Algú podria dir que el meu fill ho tenia tot per ser feliç en aquesta ciutat (una xarxa de suport familiar, una casa, fins i tot la nacionalitat, tan anhelada per molts espanyols que van a la ciutat dels gratacels...). Però en Pau no trobava en l'agressivitat i la competitivitat que caracteritzen l'ambient de Nova York una via de motivació.

Però disposava d'una altra via encara més important per motivar-se, la seva autenticitat, la que li va permetre agafar les maletes i mudar-se a un altre lloc, molt allunyat dels Estats Units, però molt més d'acord amb la seva personalitat, l'autèntica. En Pau va anar a viure al poble on va néixer la meva dona, Cardona, i en aquesta localitat ha aconseguit construir la base sobre la qual se sustenta avui el seu benestar personal, musical i de creativitat, molt allunyat de l'estàndard que altres considerarien ideal.

ALTRUISME

La quarta A d'acció cap a la societat és l'altruisme, una actitud que, encara que no ho sembli, és de doble tall. Es pot pensar que fer alguna cosa pels altres és només gratificant per a ells. No obstant això, qui pensi així està tremendament equivocat. Donar als altres és molt gratificant, sobretot, per al donant.

Els parlo altre cop des de la meva experiència. Ja des del col·legi dels jesuïtes al qual vaig assistir de nen, vaig tenir l'oportunitat de provar els beneficis de l'altruisme. En aquells anys, em creuava Barcelona amb autobús per portar menjar, o el que necessitessin, a famílies indigents d'una barriada molt pobra. Ho vaig continuar fent mentre em formava com a metge, prestant-los ja atenció sanitària, i podia haver-ho deixat quan vaig marxar d'Espanya, però no ho vaig fer. En l'actualitat, conti-

nuo fent visites a domicili a pacients que no es poden desplaçar fins a l'hospital, visquin on visquin, inclosos barris perillosos com el Bronx.

El fet que aquesta no sigui la meva única tasca social dóna fe que l'altruisme aporta molt més del que pren. Totes les meves tasques de divulgació social tenen aquest component altruista. Em prenen temps i em donen feina. Podria fins i tot fer broma dient que em prenen elegància (he deixat que fessin un *muppet* basat en mi!), però m'aporten molt, moltíssim més del que ningú es pot imaginar.

És una manera de sentir que la vida té sentit, i és, per tant, imprescindible per arribar a aquesta fase del cercle a la qual hem d'aspirar, la satisfacció. L'altruisme és la figura antagònica de l'egoisme i l'egoisme està directament relacionat amb la depressió i la tristesa. Ser altruistes els farà ser feliços. Els ho recomano. Només és qüestió de proposar-s'ho.

PARLAMENT DEL DR. JORDI MONTAÑA MATOSAS,
RECTOR MAGNÍFIC DE LA UNIVERSITAT DE VIC

Aula Magna de la Universitat de Vic
1 de març de 2012

Aquesta és tot just la segona ocasió que la Universitat de Vic fa acte de lliurament de la distinció universitària de Doctor Honoris Causa, que s'atorga a una persona a qui es vol reconèixer l'excel·lència i l'exemplaritat, sigui en l'àmbit acadèmic, científic, literari, cultural, social, polític o econòmic.

Dit això, em sembla pertinent de justificar per què es va proposar la investidura del Dr. Valentí Fuster com a doctor honoris causa de la Universitat de Vic —honor que ell va acceptar molt amablement.

La investidura d'un doctor honoris causa significa reconèixer els mèrits artístics o científics d'una persona de fora de la Universitat que l'inverteix, però no és solament això, sinó que és també un honor per a la universitat d'acollir en el seu claustre de doctors una persona que ha destacat per la seva obra i pel reconeixement social que ha obtingut, perquè el valor de la persona i de l'obra enriqueixen també el fons de coneixements i de mèrits de la mateixa universitat en aquell camp del saber.

El doctor Fuster té un prestigi mundial, és un investigador pioner i respectadíssim en l'àmbit de la cardiologia científica per les millors universitats, hospitals i cardiòlegs de tot el món, però també és àmpliament reconegut en el terreny de la divulgació de bons hàbits de vida per al conjunt de la població: fomentant una alimentació adequada, la pràctica regular de l'esport i una vida equilibrada en tots sentits (coses molt senzilles i de sentit comú totes elles, però que les societats modernes no posen gens fàcils; tots ho sabem i ens hi enfrontem cada dia).

Causes que per a altres personalitats ja reconegudes en el món científic semblàriem poc rellevants o distingides per implicar-s'hi des de

la primera línia —com ara compartir focus amb els monstres de Barri Sèsam per treballar l'educació alimentària amb els infants—, a ell l'honoren i li permeten de no perdre el contacte amb la vida del carrer i els factors de risc que s'hi troben, com l'obesitat, el tabaquisme o la pressió arterial alta; factors de risc que, en darrera instància, són els que s'ha proposat de millorar amb la seva tasca científica, educativa i divulgativa a través de la seva Foundation for Science, Health and Education fent un èmfasi especial en els més joves.

És en aquest punt que la trajectòria i l'exemple de l'activitat del Dr. Fuster són un model per a tots i també, és clar, per a la Universitat de Vic, per a la qual la salut, el benestar i l'educació són àmbits gairebé constituents. El fet d'haver dedicat la seva carrera a la més alta investigació, a l'educació i a la transferència de coneixement a la societat de la manera més directa, senzilla i clara per a totes les edats i condicions socials són les raons per les quals ara l'acollim amb els braços oberts en el claustre de doctors de la nostra Universitat. I la seva acceptació incondicional honora també aquesta Universitat tan jove, i per això mateix mal·leable i il·lusionada.

Aquest és el sentit d'aquest acte: de reconeixement i d'admiració per una trajectòria i una feina molt reeixides, i d'acolliment entre nosaltres d'un gran mestre per tal que puguem aprendre'n les lliçons i seguir i ampliar, en la mesura de les nostres possibilitats, aquesta senda que ell va obrint cada dia amb totes i cadascuna de les seves investigacions i iniciatives de tota mena per al benestar de la població en diversos punts del món.

* * *

La Universitat de Vic es troba en una comarca i una ciutat en què la salut i el benestar tenen un pes molt important, amb institucions tan rellevants com el Consorci Hospitalari de Vic per a la medicina general i l'Hospital de Santa Creu per a la medicina pal·liativa, ambdós punters en els seus àmbits i amb un prestigi reconegut tant entre la classe mèdica com entre els usuaris i la ciutadania en general i que es troben en procés de convertir-se en hospital universitari. La Universitat de Vic ja va reconèixer els mèrits d'ambdues institucions atorgant-los la medalla de

la Universitat el curs 2010-2011. La ciutat i la comarca compten també, però, amb centres mèdics privats i associacions d'atenció a les persones amb necessitats específiques d'altíssima qualitat i de molta rellevància i penetració social.

Pel que fa a la Universitat mateixa, un dels seus cinc centres fundacionals va ser l'Escola Universitària de Ciències de la Salut —avui Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar—, que en els seus orígens, el 1974, va néixer com a Escola d'Ajudants Tècnics Sanitaris —promoguda per la delegació d'Osona del Col·legi de Metges de Barcelona, el president de la qual era el Dr. Josep M. Arimany pare, adscrita a la Universitat Autònoma de Barcelona, i dirigida pel Dr. Antoni Bayés de Luna.

El 1981 aquell centre es va convertir en Escola Universitària d'Infermeria i el 1987 es va traslladar a la seva ubicació actual en el marc dels Estudis Universitaris de Vic, que encara trigarien deu anys a ser reconeguts com a Universitat de Vic.

Tot aquest recorregut el faig per situar-nos en l'actualitat.

Els darrers cursos la Universitat de Vic ha fet un salt endavant molt important en l'àmbit de les ciències de la salut i el benestar: el 2010 es va fundar a la UVic la primera Càtedra de Serveis Socials, el 2011 l'Escola Universitària de Ciències de la Salut es va convertir en Facultat de la Salut i el Benestar, el 2012 es van crear paral·lelament la Càtedra de Cures Pal·liatives i el Centre d'Estudis Sanitaris i Socials constituït per les dues càtedres mencionades més la de Recerca Qualitativa i els centres Dixit Vic, de Documentació de Serveis Socials, i el Sírius Vic per a l'Autonomia Personal.

La Universitat compta també amb els grups de recerca «Esport i Activitat Física»; «Salut, benestar i qualitat de vida»; «Bioinformàtica i Estadística Mèdica» i «Tecnologies digitals». Amb aquestes eines d'alt nivell i amb la base dels estudis de grau, de màster i de doctorat en els àmbits de la Salut, de l'Atenció Social i del Benestar de les persones, la Universitat de Vic està preparada per oferir uns serveis docents, de recerca i de transferència de coneixement pioners i de molta qualitat al seu entorn immediat i al conjunt del país.

Finalment estem estudiant el projecte d'una futura facultat de medicina de caràcter innovador i plenament internacional.

En resum, nosaltres també, com a universitat, volem seguir l'exemple del Dr. Fuster per fer que la salut i el benestar siguin una de les àrees d'excel·lència d'aquesta institució i d'aquesta ciutat.

* * *

Permeteu-me explicar-vos, Dr. Fuster, que la medalla que us hem imposat, identificativa dels nostres doctors d'honor, és obra de l'escultor Emili Armengol, inspirada en la lletra A d'un alfabet d'orfebreria carolíngia que es va escollir com a símbol de la Universitat de Vic en el moment de la seva refundació l'any 1997, i que recorda els orígens dels estudis superiors a Vic amb l'Escoltòrium i l'Escola Catedralícia.

Es tracta d'una A sense travessar amb un sol al capdamunt, que simbolitza els coneixements que creixen i conflueixen cap al vèrtex del saber i que, des d'allà, com un sol ixent, il·luminen les intel·ligències humanes.

Un disseny inspirat en aquesta A figura a l'entrada de l'edifici central de la UVic, com a símbol del principi i de l'expansió del saber.

En aquests actes de gran solemnitat els doctors de la Universitat de Vic es distingeixen amb una medalla en forma de cercle amb el lema *Scientiae patriaeque impendere vitam*, és a dir: «Esmerçar la vida al servei de la ciència i la pàtria». Un lema que sintetitza perfectament la missió que aquesta Universitat s'ha imposat: servir al saber i al país des de la docència, la recerca i la transferència de coneixement.

Aquest cercle és el mateix que representa el sol a la part superior de la medalla del Doctor Honoris Causa, que irradia cap al conjunt de la societat en forma de coneixements, d'investigació i d'innovació. La medalla dels nostres doctors simbolitza la unitat del saber i els emplaça i els compromet a transmetre'l a la societat. Alhora, és una baula que els uneix al col·lectiu dels seus iguals que treballen i investiguen a tot el món per al conjunt de la humanitat.

* * *

En el capítol d'agraïments vull felicitar el doctor Antoni Bayés de Luna, cardióleg també de gran prestigi i medalla d'honor de la UVic, per la

magnífica i aclaridora *Laudatio* que ha fet del Dr. Valentí Fuster i de la seva tasca com a investigador, educador i comunicador.

Vull agrair a la doctora Marta Otero, vicerectora de Recerca i Transferència de Coneixement de la nostra universitat i representant de la Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar, l'apadrinament que han fet del nou doctor *honoris causa* de la Universitat de Vic.

Vull expressar l'agraïment a l'artista Jordi Cano, pintor i membre de l'equip d'Eumogràfic a Barcelona, per la cessió que ens ha fet de la imatge que hem utilitzat en totes les publicacions i que quedarà com a emblema del Doctorat Honoris Causa del Dr. Valentí Fuster.

I a tot el claustre de doctors de la Universitat de Vic el gest solemne i amable d'acompanyament i d'acollença que han tingut envers el nou doctor d'honor de la nostra universitat.

Naturalment, he d'expressar el meu agraïment personal, el del Consell de Direcció de la Universitat, i el del Patronat de la Fundació Universitària Balmes a Elisenda Carrera i a totes les persones dels diversos serveis que, coordinades per Mercè de Rocafiguera, d'una manera o altra, amb una dedicació més o menys intensa, però totes amb una professionalitat inqüestionable, han col·laborat a fer possible aquest segon Doctorat Honoris Causa de la Universitat de Vic.

Moltes gràcies a tots vostès, membres del Patronat de la Fundació Universitària Balmes, membres del Consell de Direcció de la Universitat, professors i professionals, familiars i amics del Dr. Fuster, per la seva assistència en aquest acte d'investidura com a doctor d'honor.

Benvingut Dr. Valentí Fuster, a la Universitat de Vic.

Sou a casa vostra.

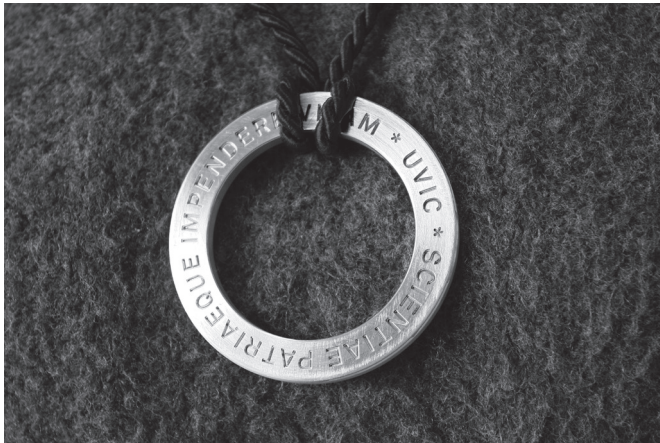
LA MEDALLA DE DOCTOR HONORIS CAUSA

Emili Armengol ha creat, per distingir els doctors o doctores Honoris Causa de la Universitat de Vic, un cercle de plata amb la inscripció *Scientiae patriaeque impendere vitam*, en el qual ha imbricat la lletra A, formada per dues peces mòbils de metall, de tal manera que permet la doble funció com a medalla i com a element autoportant.



LA MEDALLA DE DOCTOR DE LA UNIVERSITAT DE VIC

Per distingir els doctors i doctores de la Universitat de Vic en aquestes cerimònies, el Consell de Direcció va acordar de lluir una medalla basada en el cercle de plata d'Emili Armengol.



EMILI ARMENGOL (Barcelona, 1943)

És un dels escultors catalans de la Modernitat amb més domini dels mitjans expressius i amb més força creativa. Escultures en forma de peix o de silueta de dona formen part del seu univers creatiu, amb formes elementals i senzilles que naveguen entre la dialèctica del món geomètric i l'organicisme. És autor de la coneguda obra Porta dels Països Catalans a Salses, entre altres obres de gran format. L'any 2007 va ingressar com a cavaller en l'Orde de les Arts i Lletres per la seva aportació a la cultura i l'art francesos.

LA CAPLETRA DEL DOCTOR HONORIS CAUSA

L'emblema que identificarà el Doctorat Honoris Causa per la Universitat de Vic del Dr. Valentí Fuster de Carulla és obra de l'artista Jordi Cano.

Hi podem veure una V, la caplletra del nom del Dr. Valentí Fuster, que projecta un cor (o és projectada per un cor, com un batec en què ara és l'un, ara és l'altre), imbricats tots dos entre les xifres de les hores, les busques i l'esfera d'un rellotge amb la llegenda «temps i llargues hores». Tots ells marquen el temps, el tempo i el ritme de la música de la nostra vida.

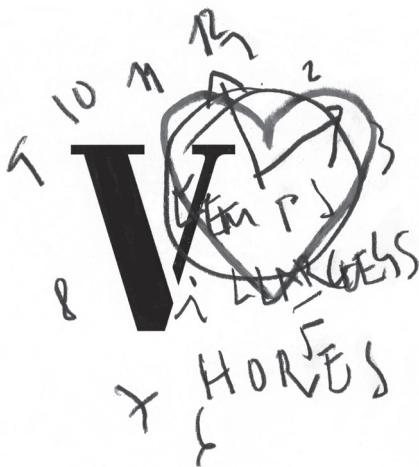
Jordi Cano és autor d'una sèrie de pintures en les quals el cor és un protagonista destacat. Qui millor que ell per dissenyar l'emblema del Doctorat Honoris Causa del Dr. Valentí Fuster, el cardiòleg més prestigiós del món?

JORDI CANO (Vic, 1954)

Exposicions en galeries: Salvador Riera; Dau al Set; Loop 2008 Barcelona; Ruben Forni, Brussel·les; Vanguardia, Bilbao; Lelia Mordoch, París; Caldic Collectie, Rotterdam; Vera Van Laer, Anvers; Kunst Ludwigsburg.

Obra en col·leccions de: Museu d'Art Contemporani de Barcelona; Joan Uriach; Ernest Ventós; Rafael Tous; Hotel Arts; Salvador Riera de la Generalitat de Catalunya; Fundació "la Caixa"; Fundació Coca-Cola; Caldic Collectie.

Publicacions: *1+1=1, Arquitectura de la memòria*, amb G. Picazo. Vic: Eumo Ed., 1994. *L'Arxivist de Coda*, amb A. Bats. Brussel·les: Ruben Forni Eds., 1995. *Llegit i, per tant, viscut*, amb M. Bardagil. Barcelona: Eumo/Piramidon, 2005.



CURRÍCULUM VITAE DEL DR. VALENTÍ FUSTER DE CARULLA

VALENTÍ FUSTER DE CARULLA. BARCELONA, 1943

El cardiòleg Valentí Fuster compagina actualment les seves funcions com a director general del Centro Nacional de Investigaciones Cardiovasculares Carlos III (CNIC) de Madrid, i de director de l'Institut Cardiovascular i Physician-in-Chief del Mount Sinai Medical Center de Nova York i de president de la Fundació Privada SHE (Science for Health and Education).

Entre els in comptables càrrecs que ha exercit hi ha el de president de l'Associació Americana del Cor, president de la Federació Mundial del Cor, membre de l'Institut de Medicina de l'Acadèmia Nacional de Ciències Americana (on presideix el comitè per a la prevenció de l'epidèmia global de la malaltia cardiovascular), membre del Consell Assessor de l'Institut Americà «National Heart, Lung and Blood Institute» i president del Programa de Formació del Col·legi Americà de Cardiologia.

Doctor en Medicina per la Facultat de Barcelona, es va traslladar als Estats Units on va continuar els estudis. Va ser professor de Medicina i malalties cardiovasculars a l'Escola Mèdica Mayo de Minnesota, a l'Escola de Medicina de l'Hospital Mount Sinai de Nova York i des de 1991 fins 1994 va ser catedràtic de Medicina de l'Escola Mèdica Harvard a Boston, any en què va ser nomenat director de l'Institut Cardiovascular de l'Hospital Mount Sinai de Nova York, càrrec que des de 2012 compagina amb el de Physician-in-Chief l'Hospital.

Com a científic, el Dr. Fuster ha estat nomenat doctor honoris causa per vint-i-nou universitats de prestigi i ha rebut tres de les més importants beques del NIH (National Institutes of Health). És autor de dos dels llibres de més prestigi dedicats a la cardiologia clínica i d'investigació: *The Heart* i *Atherothrombosis and Coronary Artery Disease*. També ha estat nomenat editor en cap de la prestigiosa revista *Nature Reviews in Cardiology*. Les contribucions a la medicina cardiovascular fetes pel

doctor Fuster han tingut un enorme impacte en la millora del tractament de pacients amb malalties cardíques. Les seves investigacions sobre l'origen dels accidents cardiovasculars, que han contribuït a millorar la prevenció i el tractament dels infarts, li van valer el 1996 el Premi Príncep d'Astúries d'Investigació.

Entre els reconeixements a la seva tasca cal destacar que el Dr. Fuster és l'únic cardiòleg que ha rebut els màxims guardons d'investigació de les quatre principals organitzacions internacionals de Cardiologia: l'Associació Americana del Cor, el Col·legi Americà de Cardiologia, la Societat Europea de Cardiologia i la Societat Interamericana de Cardiologia.

El 2008, el Dr. Fuster va rebre el premi Kurt Polzer de l'Acadèmia Europea de les Ciències i les Arts. El 2009 va rebre el prestigiós premi internacional Arrigo Recordati pels seus avenços científics en l'àrea de la imatge cardiovascular. El juny de 2011 va ser guardonat amb el Gran Premi Científic de l'Institut de França, considerat el més important de la cardiologia, per la seva investigació traslacional de la malaltia arterotrombòtica. A més, en reconeixement a la seva tasca ha rebut, entre altres guardons, els premis Gold Heart Award, Lewis A. Conner Memorial i James B. Eric Achievement Award de l'Associació Americana del Cor, el Distinguished Service Award i el Distinguished Teacher Award del Col·legi Americà de Cardiologia, la Medalla d'Or de les Societats Americana i Europea de Cardiologia i el màxim guardó de Medicina de la universitat holandesa Erasmus. Entre els guardons rebuts el 2012 cal destacar que el Col·legi Americà de Cardiologia ha elegit el Dr. Fuster com una de les dues Llegendes Vives Americanes de la Cardiologia (*Living Legends In Cardiovascular Medicine*). Finalment, el mes de novembre d'aquest mateix any, el Dr. Fuster va rebre el major honor de l'American Heart Association: 2012 Research Achievement Award.

El Dr. Fuster, a més de la seva dedicació a la ciència, s'ha involucrat profundament en la seva responsabilitat social com a divulgador. Com a resultat ha publicat en els últims tres anys sis llibres que han comptat amb una gran acceptació del públic. Finalment, com a conseqüència d'aquesta vocació i l'evident necessitat social de la promoció d'hàbits

saludables, ha creat recentment la Fundació SHE (Science, Health and Education) que dirigeix amb l'objectiu d'aconseguir millorar la salut integral a la població, amb especial èmfasi en la joventut.

UVIC

Universitat de Vic

Carrer de la Sagrada Família, 7

08500 Vic. Barcelona

Tel. 93 886 12 22

Fax 93 889 10 63

www.uvic.cat